

Till

Patent- och marknadsdomstolen

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
PMD:G

INKOM: 2021-12-20
MÅLNR: PMT 16530-21
AKTBIL: 36

2021-12-20

Mål nr PMT 16530-21

SVAROMÅL

KÄRANDE: Dux Design AB, org.nr. 556220-8933
Norra Vallgatan 76
211 22 MALMÖ

OMBUD:
Advokat Mattias Malmstedt och Advokat Emil Ekdahl Norling
Advokatbyrån Gulliksson AB
Box 739
220 07 LUND
E-post: mattias.malmstedt@gulliksson.se
emil.ekdahl.norling@gulliksson.se

SVARANDE: Frank Arnautovic med enskild firma Eft. Franklins Tapetserare
Verkstad, pers.nr. 681111-1191
Bodalsvägen 14
181 36 LIDINGÖ

OMBUD:
Advokat Mårten Stenström
Advokatfirman NORDIA
Box 70389
SE-107 24 STOCKHOLM
E-post: marten.stenstrom@nordialaw.com

SAKEN: Upphovsrättsintrång

Som ombud för Frank Arnautovic med enskild firma Eft. Franklins Tapetserare ("Franklins") får jag, med hänvisning till bifogad fullmakt, härmed avge svaromål och anföra följande.

1 INSTÄLLNING

1.1 Franklins bestrider samtliga yrkanden.

1.2 Franklins yrkar att Dux Design AB måtte förpliktas utge ersättning till Franklins för rättegångskostnader med belopp som senare kommer att anges.

2 BAKGRUND OCH OMSTÄNDIGHETER

2.1 Om Franklins mm

Franklin & Co. var ursprungligen ett av södra Sveriges största företag inom möbler, mattor, gardiner etc. Rörelsen började 1909 som Helsingborgs Möbel och Madrassfabriks AB. År 1910 inträdde Carl Franklin i företaget och dess namn ändrades till Franklin & Co., AB. Företaget hade eget arkitektkontor och ägde Wittsjö Snickerifabrik. Efter omstöpning flyttades verksamheten till Lidingö år 2015. Idag är verksamheten inriktad mot tapetsering och renovering av kvalitetsmöbler. Företaget har i någon mån nischat sig mot omklädsel av kända möbler som stolen Lamino av Yngve Ekström och vissa möbler designade av Bruno Mathsson.

Att klä om möbler i nya material är en etablerad praxis idag av möbeltapetserare runt om i Sverige, och deras kunder. Regelmässigt accepteras denna verksamhet av möbeltillverkarna såsom fullt legitim.

Ungefär hälften av företagets omsättning är hänförlig till omklädsel av renovering av s k Laminostolar (en fåtölj som tillverkas och säljs av Svedese AB).

Enligt svarandens mening avser här aktuellt mål hur långt en tapetserares möjlighet till omklädnad och renovering av en designmöbel sträcker sig utan hinder av den upphovsrätt som må vara knuten till möbelen.

2.2. Om fåtöljen Jetson och dess dyna och frågan om upphovsrättslig skydd för dynan

Fåtöljen Jetson har som helhet en särprägel som är ett alster av brukskonst. Den etablerade uppfattningen idag såvitt avser designmöbler är att tröskeln för uppkomst av upphovsrätt i sig är relativt låg. Den diskussion som oftare kommer i fråga är hur stort skyddsomfånget för sådana möbler är.

Som många andra snurrfåtöljer i bl a skinn – en möbel som var mycket populär i varierande utföranden under -60 – och -70-talen – har Jetson utbytbara element i form av dynor eller kuddar; i Jetsons fall – i utförande varom här är i fråga – en dyna av skinn. Dynan utgör en utbytbar förslitningsdel.

För en tapetserare ter det sig självklart att vid renovering av en sådan möbel sy om själva dynan istället för att klä om den. Det är också så tapetserare runt om i Sverige arbetar såvitt avser Jetson.

a. Teoretiskt sett skulle den befintliga dynan kunna kläs över med nytt skinn (eller i förekommande fall tyg), varvid den förbrukade stoppning som finns i den gamla dynan lämnas kvar (och eventuellt förstärkts/kompletteras genom att gamla klädseln öppnas) under det nya ytmaterialet. En sådan åtgärd skulle inte – juridiskt/tekniskt - skilja sig från omklädnad av vilken upphovsrättsligt skyddad möbel som helst och Dux skulle sannolikt inte finna sig beredda att söka hindra någons verksamhet i sådant avseende.

b. Tankeexperimentet enligt a. kan varieras till det fallet att en tapetserare avlägsnar dynans klädsel och behåller underliggande stoppning (som eventuellt förstärkts) varefter ny klädsel anbringas.

För såväl konsumenten som tapetseraren ter sig förfaranden enligt a. – b. som huvudlösa men torde, i fallet att dynan Dux resonemang är ett självständigt skyddat verk, i så fall vara att likställa med att klä om vilken designmöbel som helst och fullt tillåtna även om Dux uppfattning beträffande dynan skulle vinna rättsens gehör.

Dux talan synes förutsätta att dynan är ett självständigt verk fristående från själva fåtöljen. Eventuellt är bakgrunden till detta synsätt att dynan är relativt lätt att avlägsna från fåtöljen.. Franklins kan inte acceptera att detta faktum går att lägga till grund för att dynan kan betraktas som ett självständigt verk. Också Opinionsnämndens uttalande synes bygga på att dynan vore att se som ett självständigt verk. Vad som är motivet till detta synsätt har inte redovisats av Opinionsnämnden. Om dynan vore en fastsydd på möbeln kan ifrågasättas om nämnden hade redovisat samma slutsats. Den lätthet varmed dynan kan avlägsnas ger enligt Franklins mening dynan en förstärkt karaktär av förslitningsdel.

För köparen och ägaren innebär den mening som Dux företräder vidare, att denne inte – till skillnad från vad som gäller med i princip samtliga designfåtöljer-/stolar – skulle ha möjlighet att vända sig till en tapetserare för att få sin produkt renoverad /omklädd. I praktiken skulle bifall till Dux talan innebära att Jetson-fåtöljen är den enda designfåtölj som en kund inte kan låta få renoverad/omklädd utan medverkan av det ursprungliga tillverkningsföretaget. (Detta skulle f ö möjliggöra för Dux att ytterligare höja priserna på ersättningsdynor (se nedan) och undanröja konkurrens).

Även om dynan i och för sig skulle anses åtnjuta ett upphovsrättsskydd kan detta skydd inte kan gälla vid sidan av möbelen i dess helhet. Skyddsomfånget kan därmed inte vara sådant att det tillskapar ett hinder för en tapetserare att ersätta dynan med en dyna som tillverkats utan tillstånd från fåtöljens upphovsperson. Dynans utseende är en del av fåtöljens helhet. Att eventuell upphovsrätt till dynan som sådan skulle hindra en tapetserare från att ersätta dynan är svårt att tillgodogöra sig och bestrids. En ny dyna kan inte användas till någon annat än att vara ny förslitningsdel åt själva fåtöljen och därvid på nytt sluta cirkeln av fåtöljens helhetsdesign, som blir bruten då dynan avlägsnas.

2.3 Dux påstående att den av Franklins saluförda dynan är en kopia av Dux dyna mm

Som angivits ovan är frågan om produktens *skyddsomfång* en mer relevant fråga än frågan om upphovsrätt i och för sig.

Särskilt ska framhållas att dynans utförande i hög grad har funktionella betingelser i så motto att utförandet i största grad är betingat den underliggande stolens utformning.

Alldeles oavsett ovan angivna slutsatser vill Franklins understryka att den av Franklins framställda dynan inte är någon *kopia* av Dux produkt. Bilagd bildbilaga återger tydliga skillnader gällande Franklins dyna i förhållande till Dux dyna, [bilaga 1](#).

Det förtjänar nämnas att veckningen i skinnmaterialet, på mitten av dynan, är helt funktionellt betingad.

2.4 Om Franklins befattning med Jetson-dynan

De dynor som Franklins sålt har tillverkats i affärslokalen på Lidingö.

Dux, och även Bruno Mathson-bolag (se nedan), gjorde redan 2017, synbarligen med anledning av den relativa etablering som Franklins produkt fick, invändningar som uteslutande tog sikte på användande av bilder och produktnamn i marknadsföringen (i annonser och på Franklins hemsida; ett förfarande som inte är föremål för prövning här i målet). *Dux gjorde inga invändningar – förrän 2020 – om att framställande av dynor skulle vara otillåten* (se bl a skrivelse från Dux ombud 14 maj 2020, [bilaga 2](#))

Bruno Mathsson-bolagen, som innehar och förvaltar rättigheterna till Bruno Mathssons möbler förklarade, såvitt avser tillverkning av dynor, explicit: "Tillsvidare avser Rättighetsinnehavarna inte att förhindra er tillverkning av klädsel och dynor till BRUNO MATHSSONS möbler", se [bilaga 3](#). Någon uttalande från

rättsinnehavarna som ändrar denna ståndpunkt har till dags dato inte kommit Franklins till del. Även om sådan tillverkning och försäljning av ifrågavarande dynor, som Franklins ägnat sig åt, i och för sig skulle vara förbehållen upphovsmannen, kan således konstateras att upphovsmannen förklarat att ingen invändning föreligger.

Dux har inte någon gång – till Franklins eller till domstolen – presenterat något underlag som skulle inskränka upphovsmannens rätt att lämna sådant klartecken eller för några rättigheter Dux tillgodo över huvud taget, för den delen.

Dux har gjort gällande att Franklins avlägsnat uppgifter om tillhandahållande av Jetson-dynan från hemsidan i syfte att dölja försäljning. Detta – anmärkningsvärda – påstående förtjänar flera kommentarer varav två gör sig särskilt påminna:

- a. Dux har tillskrivit Franklins och begärt att Franklins avlägsnar uppgifter som hänvisar till Dux produkter. Franklins har svarat med att Franklins är måna om att tillgodose Dux önskemål i dessa avseenden *och har vid upprepade tillfällen t o m underställt Dux manus och utkast på hemsidedesign och annonser* för godkännande (varvid Dux oftast har underlåtit att svara). Avlägsnande av uppgifter har således berott på Franklins önskemål om att tillgodose Dux anspråk i rimlig omfattning,
- b. Franklins har de facto i flera perioder avstått från att saluföra dynan till Jetson för att Dux aviserat rättsliga åtgärder på ett sätt som fått Franklins att falla till föga. Dux har även åstadkommit sådana inskränkningar i försäljningen genom att ställa andra möjligheter för Franklins i utsikt.

Våren 2021 presenterade Dux för Franklins ett uttalande från Svensk Forms Opinionsnämnd, som nu också åberopats här i målet. Efter att Franklin tagit skälig tid på sig för att konsultera juridisk sakkunskap med anledning av utlåtandet, och efter att Dux ställt andra lösningar i utsikt, fann Franklins att det var rimligt att tills vidare inte saluföra sin dyna. Innan opinionsnämndens uttalande presenterats fanns inte stöd, utöver Dux rena påståenden, för det ganska anmärkningsvärda utspelet – som även tapetserare i allmänhet finner mycket anmärkningsvärt – att ersättningsdynor inte finge tillverkas av andra än Dux. (Det ska noteras att Franklins under ett par veckor sensommaren 2020, vilket emellertid får betraktas som bagatellartat, åter sålde några dynor pga vad Franklins uppfattade som ett svek av lämnade löften/utsikter från Dux). *Att Franklins, med hänvisning till det nyssnämnda och med hänvisning till det besked som lämnades av rättighetsinnehavarna (Bruno Mathsson-bolagen) skulle ha handlat i ond tro om upphovsrättigheter tillbakavisas således.* Tvärtom får såväl Bruno Mathssonbolagens tidigare besked (se ovan) som Dux underlåtenhet att under närmare tre år invända mot tillverkningen anses ha givit Franklins gott fog för uppfattningen gällande det tillåtna i att sy och sälja dynor.

Såvitt avser uttalandet från Svensk Forms Opinionsnämnd ska särskilt noteras att detta inte uppehåller sig vid frågan om skyddsomfånget om den aktuella upphovsrätten; ej heller huruvida Franklins dyna i sig är att betrakta som en kopia.

Idag tillverkar eller säljer Franklins inte några dynor i avbidan på utgången här i målet. Franklins kommer emellertid att hålla Dux ansvarig för den förlust som detta må innebära för Franklins

Franklins förhållningssätt enligt ovan medför enligt Franklins mening att förutsättningar för vitesförbud saknas oavsett utgången i frågan om skadestånd.

Såvitt avser Dux begäran om tillhandahållande av information är denna av det mest vidlyftiga slag. Franklins har redan upplyst om tillverkningssätt och tillverkningsplats. Franklins är härutöver beredda att lämna information om inkomst från försäljning/etablering av dynor för de år som ter sig relevanta med hänsyn till vad som angivits ovan:

År 2020: 198 000 kr (*inklusive mervärdesskatt*),

År 2021: 117 390 kr (*inklusive mervärdesskatt*),

se bilaga 4-5.

I sammanhanget kan upplysas att Dux representant vid besök i Franklins lokaler tidigare under 2021 tillgodogjort sig information genom fotografering av bl a ordermaterial som tillhör Franklins.

2.5 Dux agerande i förhållande till Franklins och andra tapetserare eller återförsäljare samt gentemot konsumenter

Dux nypris för en Jetson-fåtölj i utförande med skinndyna uppgår till ca 25 000 kr, [Köp Jetson Fåtölj från DUX | Nordiska Galleriet](#). Dux pris för en ersättningsdyna till samma fåtölj uppgår till ca 21 000 kr ([Ny kuddsats till JETSON 69 i skinn ELMO Soft med 10 färgval DUX - www.p \(ptv.se\)](#)).

Franklins dyna har betingat ett utpris mot konsument om 7 900 kr med en högre skinnkvalitet än den som Dux tillhandahållit. Tillverkningen har skett i Sverige i liten skala med skinn av högre kvalitet än Dux produkt. Ändå har denna tillverkning och försäljning varit lönsam för Franklins.

Dux möjligheter att upprätthålla ett pris av ovan angivet slag, med ett sannolikt ännu högre målpris, är tydligtvis beroende av möjligheten att hålla konkurrens borta. Det är i ljuset av detta som de mycket stora resurser som Dux lägger ned i detta avseende ska ses. Franklins uppfattning är att det sätt på vilket Dux önskar utöva sin påstådda ensamrätt, även om en sådan rätt må kunna utövas på

immaterialrättslig basis, gör våld på rimliga anspråk på konkurrens och skälighet. Franklins undersöker förhållandet till konkurrensrättslig reglering.

Så långt önskar Dux driva frågan att kunder som köpt dynor av Franklins ska återlämna dessa med påföljande behov att köpa dynor från Dux till ovan indikerade priser.

Generellt förekommer i stämningsansökningen flera genomgående försök att misskreditera Franklins vandel. I syfte att hålla svaromålet till det mest relevanta avstår Franklins från att bemöta sådana påståenden i vidare utsträckning än som skett ovan.

3 SAMMANFATTNING AV GRUNDER

Franklins kan förlika sig med att fåtöljen Jetson som helhet är ett alster som åtnjuter ett upphovsrättsligt skydd som brukskonst. Dock inte utan vidare att dynan självständigt utgör ett alster som åtnjuter skydd *med sådant skyddsomfång* att det förhindrar en tapetserare att framställa ett substitut för en sliten dyna av det utförande som Franklins tillverkat och tillhandahållit.

Den av Franklins tillverkade och saluförda dynan gör till sitt utförande inte intrång i det skyddsomfång som Dux produkt må åtnjuta.

Rättighetsinnehavarna – Bruno Mathsson International AB och Design Bruno Mathsson AB – har i vart fall – uttryckligen förklarat att de inte invänder mot Franklins tillverkning och saluförande av ifrågavarande dyna. Dux själva, som 2017 har invänt mot marknadsföringen, har inte förrän 2020 invänt att tillverkning av dynan skulle vara otillåten pga upphovsrättsskydd.

Dux har som grund för yrkandet om vitesförbud anfört endast att Franklins begått upphovsrättsintrång. Detta är inte tillräckligt som grund för vitesförbud jämväl beaktande vad Franklins anfört med avseende på uppsåt. Därutöver saknas skäl för vitesförbud av de skäl som utvecklats ovan.

Såvitt avser yrkandet om återkallande sålda produkter bestrids detta såväl med hänvisning till att Dux talan inte ska vinna bifall i sak som att ett sådant förfarande skulle vara oskäligt såväl mot Franklins som mot ifrågavarande kunder.

Eftersom Dux ännu inte framställt något definitivt skadeståndsanspråk saknas för anledning för Franklins att bemöta den redogörelse som Dux intagit i stämningsansökningen angående grunder för beräkning av skadestånd. Med hänvisning till innehållet i 2.5 ovan vill Franklins dock framhålla att det inte kan antas att den som har betalt 7 900 kr för en skinndyna också har varit beredd att

istället betala 21 000 kr för att renovera en fåtölj med ett sannolikt kvarstående fåtöljvärde (andra hand) som har varit klart lägre.

4 ÖVRIGT

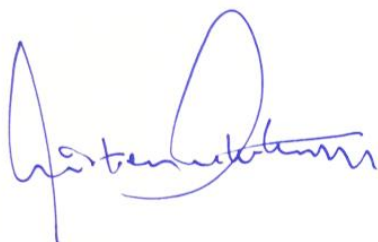
Franklins har erfarit att Svensk Forms Opinionsnämnd nyligen har prövat ett ärende avseende påstått intrång i upphovsrätt avseende Jetson-dynan. Franklins hemställer att Dux tillhandahåller kopia av bedömningen till belysning av dynans skyddsomfång gällande den eventuella upphovsrätten till denna.

5 BEVISNING

Mycket preliminärt kan sägas att Franklins som bevisning i nuläget åberopar

- a. brevet från rättighetsinnehavarna enligt ovan, bilaga 3, till styrkande av de besked som dessa lämnat till Franklins,
- b. brevet från Dux ombud 2020, bilaga 2, gällande Dux tidigare hållning till Franks framställande av dynor,
- c. bilaga 1, till styrkande av de skillnader som föreligger mellan den dyna som Franklins sålt och Dux dyna.

Stockholm som ovan

Mårten Stenström